

Megjelen minden vasárnap. Előfizetési ár : egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

FIGYELMEZTETÉS.

A **Kis Vasárnapi Ujság** című képes hetilap féléves előfizetési ideje június hó végével lejárván, az előfizetések mielőbbi megújítása kéretik.

Előfizetési feltételek :

Évnegyedre (juli — szept.) . . . 1 frt. 50 kr.
Félévre (juli — dec.) . . . 3 „ — „

Az előfizetési pénzek vagy utalványok, a **Kis Vasárnapi Ujság** kiadó-hivatalához czimzendők. Pest, egyetem-utca 4. sz. alá.

A kiadó-hivatal.

Tanév végén.

Be van fejezve a tanév
Ismét tiz hónap után;
Szemeitekben mit látok?
Ragyogó könyvet csupán.
Csak az sajnós, hogy ez a könyv
Nem mind örömtől terem :
Késő bánat harmata is
Tő, elő némely szemem.

Be van fejezve a tanév,
S a jó deák serege
A nyílt érdemsorozatban
Szép dicsőséget nyere.
Ámde a szorgalmatlanok
Pirulhatnak eleget:
Mivel henyességök miatt
Kaptak silány tanjegyet.

Be van fejezve a tanév,
Üres lett az iskola;
A jó deák dolga gyöngy most,
De a rosze mostoha.
Mig az nyugodtan és vigan
Tölti el szünidejét :
Semmiféle játék közt sem
Tálálhatja ez helyét.

Be van fejezve a tanév !
Vigadj, mulass jó diák;
Légy egészséges s előtted
Szépnek tűnjék a világ.
S neked, here, e két hónap
Purgatórium legyen :
Kínlódjál, de tisztulj is meg.
S aztán ragyogj győztesen.

Városov Mihály.

A kísértés.

— Elbeszélés. —

A nap épen lenyugodott.

A nyugati ég még aranyfényben úszott, míg keleten már-már egyes, halvány csillagok tűntek elő. Mély nyugalom és békeség ömlött el az egész természetén, de mégis úgy látszik, mintha annak kedvencz helye ama, virágterraszoktól és gyönyörű, üde lombozatu facsoportoktól környezett nyaralóban lenne, melynek ablakait nagylevelű repkény és kuszó rózsza sűrű, zöld, piros és fehér virágu függönyként fődé.

Ámbár a nyaraló külseje tulajdonosának jó, kényelmes helyzetéről tanuskodik, még sem gyanítaná a szemlélő a belső berendezés gazdagságát, mely a legfinomabb izléssel párosulva, a belépő szeméi előtt feltárult, a mint a ház küszöbét átlépte. S valóban ezen kies lak tulajdonosnője, Vandam asszony, Amsterdam leggazdagabb kereskedőjének özvegye volt, s így egészen ohajtásai és hajlamai szerint rendezhette be a csendes visszavonultság ezen kis édenjét, hol most, előhaladt korában, leginkább szokott időzni. S így a nyaraló hü képmása volt Vandam asszony lényének, — egyszerű és igénytelen külsőleg, finom, elegáns, kedélyes belsőleg.

Vandam asszony egy támlányban ült és szendergett. Fekete bársony ruha folyá körül az aggnő fenséges alakját, hófehér haját finom csipke főkötő fődé, csipkegallér, egyetlen nagy gyémántból álló tüvel megtűzve, környezé nyakát, s hasonló kézelő finom fehér kezeit.

Vele szemközt ült Meerem Klára társalgónője és távoli szegény rokona. Nyitott könyv hevert a fiatal hölgy ölében. Ő felolvasott az öreg asszonynak, míg elszenderült s a szobában is sötétes lett; de aligha ezen megerőltetés volt oka ama könyeknek, melyek szeméiben a kandalló tűzének fényében csillogtak, mint a gyémánt Vandam asszony melltűjén.

— Gonosz vén asszony! — suttogá kis kezeit ökölre szorítva s az aggnőt megfenyeggetve, — gyűlöllek, igen, gyűlöllek! Te fősvény, önző, szívtelen vagy. Szegény Jan nagy búban és aggodalomban van nyomorult 50 forint miatt, és te, ki nyakig ülsz az

aranyban s kinek nincsen sem kicsinyje, sem nagyja, még sem küldöd neki ezen csekély összeget! Nem, ha a gazdagság annyira megkeményíti a szívet, akkor én nem akarnék gazdag lenni soha. Oh Jan, Jan, ha csak el nem költöttem volna negyedévi díjamat ama régen ohajtott nagy költők remekműveinek diszkiadására! Vandam asszony úgy is azt mondja, hogy pazarló vagyok ezen vétel miatt. Örömet visszaadnám a könyveket a kereskedőnek, de hiszen nem veszi vissza, mert különösen az én számomra hozatta azokat.

Klára könyei sűrűbben megeredtek; szeméire, szájára nyomta finom battisztkendőjét, nehogy az öreg asszonyt felkeltse zokogásával.

— Miért nem nyílik a nőnek annyi különböző mód a pénzkeresetre, mint a férfinak! — sohajtá — Ha férfi lennék, s egyébként nem tudnék pénzt keresni, elmennék a hajókra teherhordónak, a mig annyit szereznék, a mennyire szegény Jannak szüksége van. Sőt koldulni is képes lennék az utcákon, csak hogy rajta segítsek; de hiszen az is lehetetlen. Hallga! mi volt az?

Ezen utóbbi halk kiáltásra tompa hang ösztönzé őt, mintha valami nehéz tárgy esett volna ki Vandam asszony bársony ruhájának redői közül a vastag szőnyegre. Klára utána nézett, s a tűz fényénél észrevett egy orosz bagaria-bőr tárczát a földön heverve. Ösztönszerűleg lehajolt s felvette.

Tele, tele volt az aranyakkal és bankjegyekkel; huszszor, negyvenszer is annyi, mint a mennyit azon összeg tett, melyért Klára szép szeméit vörösre sirta.

Klára szíve hevesen dobogott, lángoló pir fődé orczáit, s a jövő pillanatban halálsápadt lett. Szeméi mintegy megigézve függtek a kis börtárczán, melynek redőiből az arany oly esábosan fénylett, csillogott féléje.

— Csekély összeg az, Vandam asszony tán észre sem venné hiányát, — suttogott egy kísértő hang, — senki sem lát, — senki sem bizonyíthatná be, hogy te azt elvetted.

Klára egy pillanatig habozott, — maga előtt látta jegyese bús, gondteljes arczát, — csak be kell nyulnia a tömött tárczába, s minden bajon segítve volna — —

De az csak egy pillanatig tartott, aztán

szilárd kézzel csukta be a tárczát s visszavette azt ugyanazon helyre, a honnan felvette volt.

— Nem, nem, ily módon nem akarok segíteni a bajon! — suttogák remegő ajkai. — Inkább elveszni, inkább koldulni; nem, Jan, szeretett Jan, te nem helyeselnéd ezen nagy áldozatot.

S nem bírván tovább érzelmein uralodni, halkkal elhagyá a szobát, hogy küin, a kert csendes homályában kiserja magát.

Az öreg asszony kis idő múlva felébredt, felegyenesedett támlányában, nyujtózkodék és ásítózék.

— Igazán elaludtam, — mondá, — s úgy rémlik előttem, hogy álmodtam is. Lám, lám! tárczám is itt hever a szönyegen, s egyedül vagyok; jó, hogy itt a környéken csavargók és tolvajok nincsenek. Klára! Klára! gyermekem, hol vagy? — kiáltá Vandam asszony, a tárczát ismét visszatéve zsebének rejtélyes mélyébe.

Egy inas gyertyákat hozott be, s mindjárt utána Klára is megjelent. Hideg vízzel füröszte meg szemeit, haját szépen lesimította, de az öreg hölgy éles, okos szemei annak daczára észrevették, hogy társalgónője épen valami heves kedély-felinduláson ment keresztül, s egyenes, szilárd modorával minden teketória nélkül kérdé annak okát.

Klára szemei ismét megteltek könnyel, ajkai remegtek s némi daczal mondá:

— Nem mondhatom meg nagysádnak szomorúságom okát.

— Miért nem?

— Hiszen az úgy sem érdekli önt.

— Hogyan tudhatod te azt előre?

— Nagyon jól. Jan miatt sirtam.

Az öreg hölgy egykedvűleg törölgeté szemüvegét.

— Ah úgy! most jut eszembe, ő valami pénzzavarban volt, a mint te a multkor mondtad, nemde? Én meggondoltam ezt a dolgot; mégis csak sajnálom azt a szegény fiút. Ő el akarna utazni, nemde, s nincs utiköltsége?

— Ugy van.

— Mennyire volna szüksége?

— Ötven forintra.

— Itt van, — mondá Vandam asszony, egy összegyűrt 50 forintos bankjegyet véve

ki tárczájából. — Küldd el neki. Na azért csak nem kell annyira reszketned; én ohajtanám, ha Jannak már nem lenne szüksége az ilyen segélyezésekre, bárcsak olyan állást nyerne mielőbb, hol illően értékesíthetné tehetségeit és ismereteit. De hát légy már nyugodt; mi bajod, gyermek?

— Hát csak kell, hogy jóságát megköszönjem! — zokogott Klára, — „és hogy bocsánatot kérjek!“ — tevé hozzá hallatlanul.

— Hanem én most jobb szeretném, ha a theámat elkészítenéd, — mondá az öreg hölgy komikus komolysággal.

Klára elküldte a pénzt s feleletet várt; hanem elmúlt négy-öt nap, — elmúlt egy hét, s levél nem jött.

— Mégis csak különös, hogy ő nem ír, — nyilatkozék egyszer Vandam asszony előtt.

— Kicsoda?

— Hát Jan. Ugy gondolom, ő most mindig valami állomás után jár, s tán nem akar írni, a mig olyat nem talál.

— Meglehet, — felelé az öreg asszony nyugodtan, ki a tükör előtt állva, épen egy gyémánt fülfüggőt akasztott fülébe, mely magában is felért egy csinos kis vagyonnal. — Hallga! — kopognak, menj csak ki, s nézd meg, ki jön már ilyen korán.

Klára kiment, s néhány percz múlva visszajött kipirult arczzal és sugárzó szemmel.

— Találja ki nagysád, ki van itt! — kiáltá az örömtől remegő hangon.

— Nem csodálkoznám; ha Jan lenne, — felelé Vandam asszony nyugodtan.

— Hogyan tudhatja azt? Csakugyan ő! Jan belépett.

Szép fiatal ember volt, értelmes, bizalmat gerjesztő arczkifejezéssel.

— Isten hozott, Jan, szólítá őt meg Vandam asszony. — foglalj helyet.

De Jan oda sietett hozzá, megragadá kezét s mély megindulással kiáltá:

— Hogyan háláljam meg nemeslelkűségét, mélyen tisztelt asszonyom!

Klára bámulva, kérdőleg nézett rá.

— Hát te nem tudod? . . . — kérdé tőle.

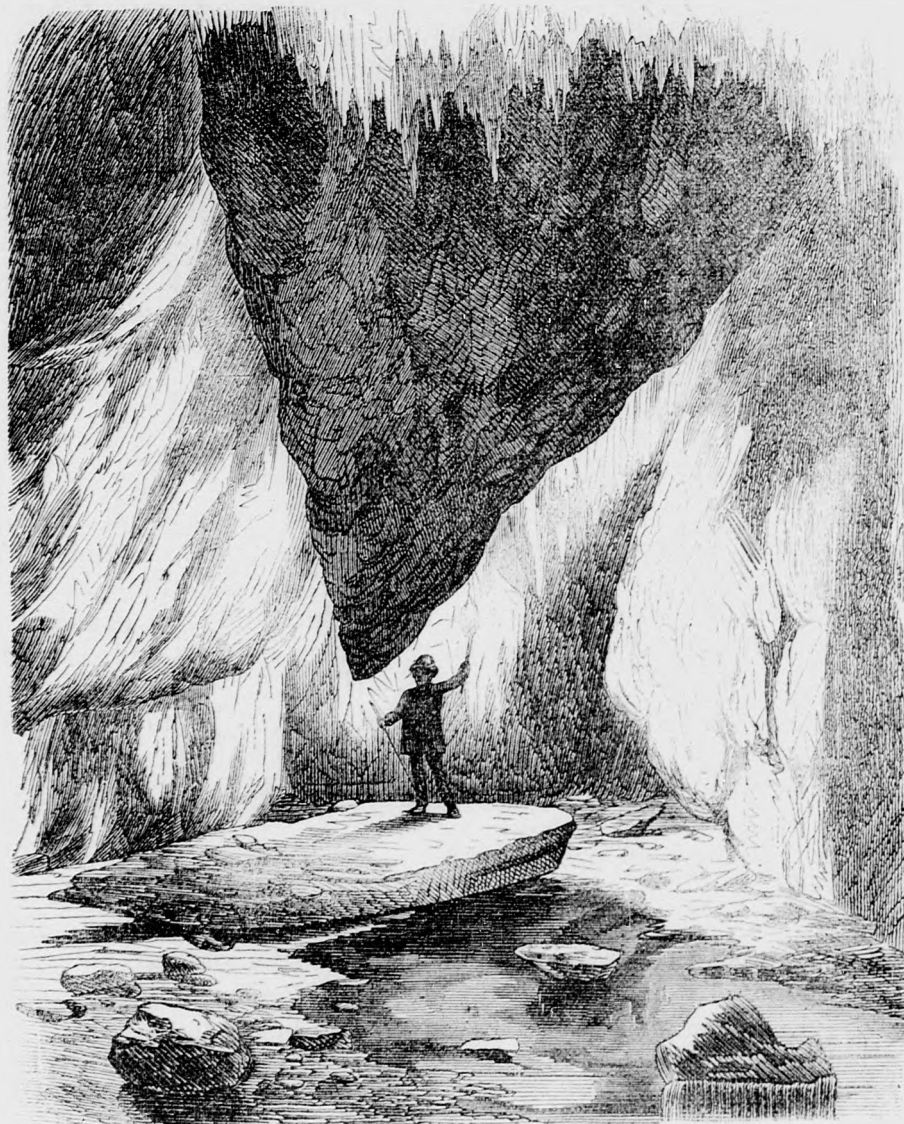
— Nem, — szólt közbe az aggnő, — ő nem tud semmit, én nem árultam el titkomat, hanem most elbeszélheted neki.

— Oh Vandam asszony a legnemesebb, legnagyobblelkű nő a világon! — kiáltá Jan. — Ő 10,000 forintot kölcsönzött nekem, hogy üzletet kezdjek, vagyonos, szakértő társat szerzett nekem, szóval biztos életállásba helyezett engem. Oh, Klára, tán nincs messze azon idő, midőn kényelmes, kedves otthont nyújthatok neked — — —

igazán, — „de mégis csak aludt ő, — nyugtatá meg magát, s nyilatkozata csak véletlen volt“.

* * *

Klára már évek óta Jan neje, és Jan köztisztviselőként álló kereskedő Rotterdamban, kinek üzlete évről-évre gyarapodik s

A nagy függöny. (Lásd szövegét a 471. lapon.)

— Nem, Jan, abból semmi sem lesz olyan hamar, — esék szavába Vandam asszony tréfásan, — én Klárát nem nélkülözhetem, ámbár ő engem néha gonosz vén asszonynak tekint.

S ezzel oly éles tekintetet vetett Klárára, miszerint egy pillanatig azon gondolatra jött, hogy az öreg asszony akkor este, midőn a tárczát elejtette, tán nem is aludt

mindinkább felvirul. Vandam asszony gazdagon kiházasította a kis menyecskét, de ő soha sem tudhatta meg, vajjon látta-e jóltevője ama nehéz küzdelmet, melyen azon rejtélyes alkonyat órájában keresztülment.

De ha Klára akkor nem küzdi le a kísértést, — vajjon mivé lett volna jövője, boldogsága?

A testvér sírja.

— Rege. —

Egy időben két testvér élt. Az egyik fiu, a másik leány volt; szívök mélyéből szerették egymást és jámbor gyermekek voltak.

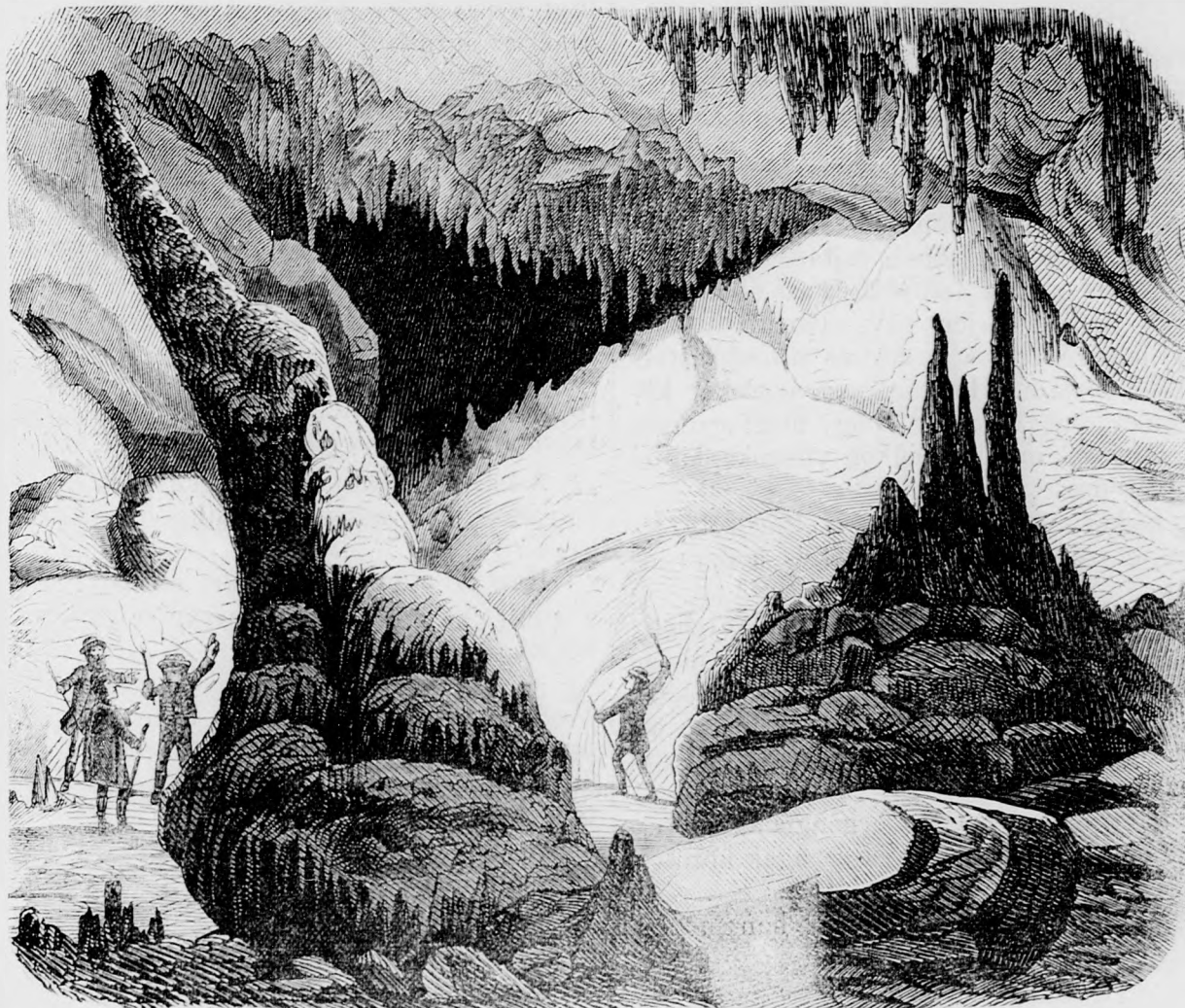
Jó anyjok már rég meghalt, és mivel az apa csak ritkán volt otthon, gyermekeit egy vén gazdasszonyra bízta, ki czivakodó

A kereső emberek nem találták fel sehol sem.

A vén gazdasszony, ki legtöbbet tudott a dolog állásáról, úgy viselte magát, hogy még a legkisebb gyanut is elhárítsa.

A fiucska éjjel-nappal csak kedves nővére után bánkódott, de ő még sem jött vissza.

Egy gyönyörű tavaszi napon a fiu az erdőbe ment epret szedni. Midőn lehajolt,

A pizai görbe torony. (Lásd szövegét a 471. lapon.)

és mérges természetű lévén, sokkal több roszt művelt, mint jó cselekedetet.

A gyermekeket nem szerette, de különösen a leányra haragudott, és gonosz lelke minden erejével gyűlölte és ártott neki.

Egy alkalommal, midőn a fiucska az iskolából hazajött, azt hallotta, hogy nővére az erdőbe ment — mivel ők közel az erdőhöz laktak — és még nem jött vissza.

hogy letörje az epret, testvére gondolt és oly keservesen elkezdett zokogni, hogy forró könyei a földre hullottak, és a gyermek nem is tudta magát megnyugtatni.

Ekkor a föld alól e szavakat hallotta:

„Édes fivér ne könyezz,
Vidítsd föl bús szivedet,
Oh enyhülj, — de ne feledj,
És ne búsulj — ha lehet.“

— Oh édes testvérem! — kiáltott föl a fiu ijedten, és mégis némi örömmérettel, a mint e hangokat hallá, — itt vagy hát eltemetve, itt — lábaim alatt?

A hang ismét felelé:

„A gazdasszony gyilkolt meg,
És mostan itt pihenek . . .“

Ezen szavak hallatára a fiucska nem bírta leküzdeni keblének háborgását és keserűen zokogni kezdett.

— Oh Istenem! — kiáltá, mit műveljek, hogy testvéremet, egy etlen édes testvéremet ismét visszanyerhessem? Egész évben bőjtölnék, odaadnám játékszereimet, nem szednék többé epret.

Főnna magas fa tetején egy kis madárka ült, s mivel a gyermek jó és istenfélő volt, ugy Isten megkönyörült rajta.

A kis madár leröpült és ezt csiripelte:

— Anyád sirján egy orgonafa diszlik, törj le arról egy ágacska és ülted testvérednek sirjára. Hogyha ezen ágacska könyeciddel öntözöd, ugy, hogy megfogamzék és növésnek induljon, akkor visszakaphatod testvéredet.

Ekkor a gyermek sietve eltávozott, le-tört az orgonafáról egy ágat és a sirra ültette.

Nem mult el egy nap sem a nélkül, hogy a gyermek testvére sirját könyekkel ne öntözte és Istenhez nem imádkozott volna.

És midőn egy napon az erdőbe ment, azt tapasztalta, hogy az ágacska virulni kezd.

Egy napon már az orgonafa-ágból terjedelmes bokor nőtt, és az ágak között a fiu egy hófehér galambot látott.

Dobogó szívvel, remegő hangon így kérde a galambot:

„Mondd csak te szép fehér galamb,
Itt fekszik-e ő még alatt?“ — —

— Én vagyok testvéred, — mondá a fehér galamb és a fiu keblére szállott, — most vigy haza.

Midőn a gyermek testvérét haza akarta vinni, egy nagy kányát pillantottak meg maguk fölött, mely kiterjesztett szárnyakkal lebegett és nagy görbe csőrével s éles karmaival minden pillanatban szét akarta tépni a galambot.

A megijedt gyermek elfödte kezeivel a galambot, mely azt mondá:

— Vigy gyorsan az orgonafára.

És a mint a galamb az ágon ült, akkor már a kánya mit sem árthatott neki.

— Menj haza, — mondá a galamb, — és jöjj el holnap érttem.

Másnap, midőn a fiu ujolag eljött, ismét keblére szállott a galamb.

De alig tőnek néhány lépést, ismét előtűnt a rettenetes kánya, és a galambnak ismét az ágra kellett menekülnie, mivel ott biztonságban volt.

A fiu szomorú szívvel tért haza.

Harmadnap újat véve azt mondá: — Ha most is utunkban lesz a kánya, ezzel fogom lelőni.

A galamb a mint meglátá a fiut, legott szívére szállott, és a kányát nem látták sehol.

De alig értek az erdő szélére, ismét előtaláltak a veszélyes ellenséget, fejként felett röpködött, és a galamb reszketett ama pillanat eljövételére, melyben szét fog tépni.

A fehér galamb már elveszettnek hitte magát, — mert mit is használhat itt a bátya nyila?

Hanem midőn rájuk akart csapni, lövés dördült el, és egy vadász alakja tűnt elő a fák közül.

— Ezt nem fogjuk ugyan egyhamar látni, — mondá a vadász örvendve, — messzire nem röpülhet; — már három napja, hogy utána járok, — no de az egyszer eltaláltam.

A kánya nehézkesen csapdosá szárnyait, vére a földre csepegett, mivel erősen meg volt sebesítve.

Kimondhatlan örömmel sietett haza a fiu galambjával, s midőn házuk küszöbéhez értek, a galamb eltűnt, és testvére hófehér ruhában állott előtte.

A házbannagy nyugtalanság uralkodott, a szolgálak ide-oda futkostak, mert a gazdasszony hirtelen megbetegedett és élete végéhez közeledik.

— Régi sebe pattant föl, — mint mondták, — és az oly erősen vérzik, hogy nem bírják elállítani.

A mint meghallotta, hogy a testvér, fivére kezénél fogva hazaérkezett, dühös

szavakban tört ki, elvesztette emberi alakját és kánya formát vett föl, — így mult ki.

A vadász azután sokáig kereste a kányát, mely szerinte sebénél fogva nem röppülhetett messzire, — de azt sehol sem találta.

A két testvér pedig ezután boldogan élt.

Kletke után **K. K. L.**

Puszták lak.

Rongyos szalmás épületnek
Rombadölt kéménye,
Régen be van rozsdásodva
Hajdankori fénye.

O' daláról apródonkint
Mind lehullt a czément,
Ajtóján is szű rágódik
Hol gazdája bément.

Ólom-rámás ablakának
Csak a helye látszik:
Rajta pók, légy, innen és túl
„Kinn a bárányt“ játszik.

Korhadtt padján eső-zápor
Vendégként kopogtat,
Míg bent egér s patány koma
Ócska butort koptat.

Tavaszzsal, ha olvadás van,
A bennlakók usznak;
És apálykor feje, láb
Ott marad vagy husznak.

Hiába! utánok megint
Az unokák jönnek;
Köztök ugyan nem tesz hibát
Foga az időnek!

Kémény helyén ősfészkekben
Kelepel a gólya;
Pedig bizony fiainak
Hitvány ott a pólya!

Rosz fedelén a zugó szél
Uj réseket mozgat;
Szegény ház, a sok seb miatt
Csak hogy le nem roskad!

Rajta lármás verébsereg
Mindennap tart gyűlést,
S midőn egymást megezibálták,
Felbontják az ülést.

A szobának szögletében
Kinlódik egy boglya,
Ő e rideg puszták laknak
Lett örökös foglya.

Az ablaknál felállitva
Egy elhagyott műhely,
Rajta most is kivehető
Az ár- és a tű-hely.

Gerendáján sorban lóg le
Néhány poros kapta;
Most már tudjuk, hogy e házat
Csizmadia lakta!

F. Erzsi.

Az aggteleki barlang.

(Vége.)

(Két képpel.)

A Vártól a folyó partján visszafelé tartva, a fáklya világánál egy ránczba szedett óriási kőlap tűnik szemünkbe, mely a boltozatról úgy függ alá, mint valami függöny, — miért is a képünkön látható csepögőkő-alakzatot így nevezték el az utazók. (I. kép.)

A víz folyása jobbról mély gödröknek visz, melyeket csak nagy szárazságban lehet bejárni; hanem a balpartra átlépve, egy meredek ösvény nyílik előttünk, s annak végén egy roppant üreg, melynek magas boltiveit nem képes bevilágítani a fáklyaláng. E hely neve Nagytemplom. Midőn beljebb lépünk, bámulva látunk az üreg közepén egy oltárt emelkedni, melyet óriási alakok, mint megannyi szentképek vesznek körül.

Innen egy tágas nyílás vezet a Denevér-barlangba, melynek belsejében tömérdek denevér tanyázik, s egymásba kapaszkodva, vastag csomókban csüngenek alá a boltozatról; egy lövésre azonban kábító zsibajjal támadnak fel, s oly sűrű tömegben röpkednek összevissza, miszerint sietnünk kell kifelé, mert különben szemünket kiverik a

szegény megriasztott állatok, vagy fáklyánkat eloltják.

A nagy templom oltárától egy góth ajtón a *Kis templomba* jutunk, hol a Szűz Mária és az apró szentek szobrait képezé a cseppkö az évek hosszú során.

Ösvényünk innen egy széles lapályra kanyarodik, melyet a Styx-vize hasít s balra nyílik tőle a Paradicsom, közepén egy terebélyes almafával, s két oldalt van két cseppkö-alak, melyeket Ádám és Évának neveznek; távolabb van egy terjedelmesebb öböl, melyet a benne összetörve egymáson heverő oszlopkról Palmyra romjainak hívnak.

vetekedik, s egy pisztolylövésre ágyudörgés felel vissza.

Itt áll a víz partján sz. János szobra, s ettől sikamlós, nyirkos ut visz a *Virágos keribe*, hol a csepegések egymással érintkezésbe jött habjai oly bámulatos alakokká jegeczültek össze, miszerint végig tekintve csillogó felületökön, azt gondolnók, valóban nyílt virágok hímes táblája terül el előttünk.

A víz folytában előbbre haladva, csakhamar elérjük a cseppkövekkel ékített mennyezetes Trónt, melyen túl egy tágas üreg nyílik, boltozatával a három öl vastagságu magas *nádor-oszlopra* támaszkodva.

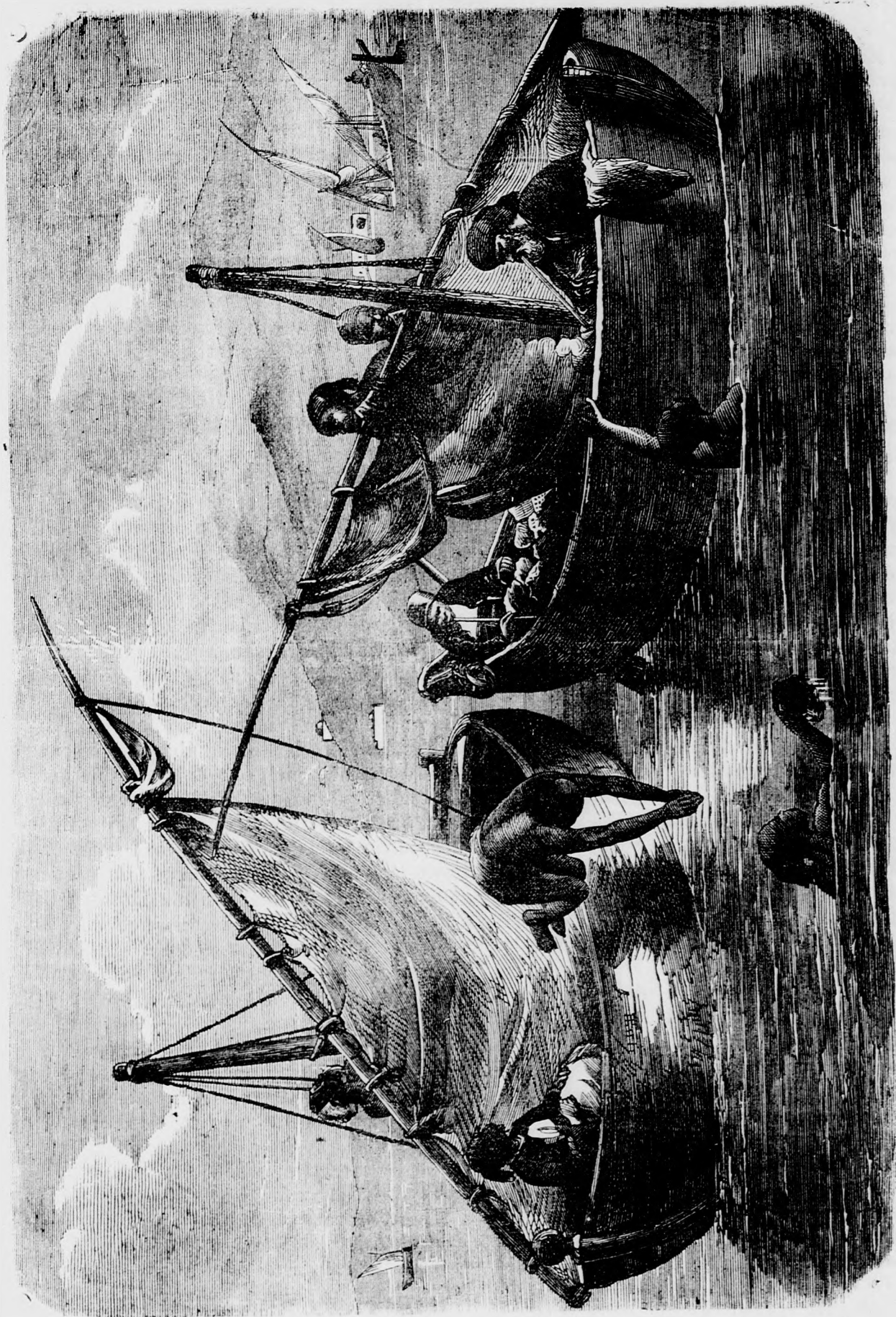

Szalma-esónak. (Lásd szövegét a 475. lapon.)

A szent István tornyát balra hagyva, agyagos lejtőn kell leereszkednünk, s mintha csak megrendeltelte volna a fáradt utazó, a mint leérünk, egy széles köpad kínálkozik kellemes pihenőhelyül. A barlang itt 16 öl magas és 20 öl széles, talaja pedig oly sima és egyenes, hogy táncolni is lehetne rajta, sőt szoktak is, mert nyári ünnepnapokon a környék fiatalsága ide jár mulatni. E hely neve *Tánczterem*. A vízhang benne oly nagy, miszerint egyetlen hegedű a legerősebb zenekarral

Ezen túl tágasabb lesz az üreg s a cseppkö-képzemények szebbnél szebb alakokat nyerne. Itt egy *szárnyas angyal*, ott egy *veres barát* vonja magára figyelmünket, s a Ferdinand oszlopa mögött egy pánczélos lovas áll előnkbe, túl azon kőkoporsó s beljebb egy egész csapat méhkas, mely után következik a tiz öl széles és husz öl hosszú nagy terem, melynek végén a szép *kalváriahegy* emelkedik.

Az ösvény ezentúl bajosabb, de a cseppkö-alakzatok folyvást érdekesebbek. Itt érjük

A szivacs-halászok. (Lásd szöveget a 476. lapon.)

kö-
er-
res
er-
vag
ebb
vet-
agy
egy
kö-
jük

a Mária-hegyet, a zsidótemplomot, hová egy kéményforma lyukon kell lebocsátkozni, a Török-fürdő oszlopokkal környezett medencéjét, a honnan már beláthatni a Viaszpalotába, melynek oldalai, teteje, padlata is sárga fénylő szivárgással van bevonva, s folyosója bálvány-oszlopokkal ékesítve, melyek sorát a gyémánt-könek nevezett ragyogó fehér oszlop zárja be.

Mögötte kell menni a Szalonnás boltba, melyben úgy áll a szalonnaformájú sok ködarab, mint az oldalak a magyar gazda éléskamrájában. Balra innen van az Orgona, a Retekkert és amaz oszlop, melyre Ferdinand király sajátkezűleg írta volt: „Ferdinandus coronae princeps“ (Ferdinand koronaherceg).

A barlang oldalához támaszkodó szikladarabok tövében haladva, a jobb oldalon egy ezerránczu szoknya függ, alatta nehéz, sáros, kapaszkodós az út egész a függő oszlopig. Tul ezen egy kősziklára csepegett tornyok és bástyák képezik Murányvárát, melyet elhagyva, a barlang régibb idők óta ismert részének legvégibe jutunk, hol az út meredek partok közt tűnik el a leszakadozott sziklák tövében.

Az ezentul ismertető részek 1825-ben földözttettek fel Gömör megye egykori derék mérnöke, Vas Imre által.

Az eddig leirt ágak hossza a bejárástól a most érintett sziklahalomig 850 öl. E körakás nyílásain csúszva, mászva, néhol egyik szikláról a másikra ugorva, juthatni el a *Vaskapuhoz*, mi nem csak azért érdemli meg e nevet, mert nehéz rajta az átjárás, hanem azért is, mert Vas tört rajta legelőször keresztül.

Első nevezetessége az új üregnek egy örvény, melyet a kősziklák repedésein ide omló víz erős rohanása képez. Szélessége itt a víznek 6 öl, mélysége 13 láb, s eső idején olyan gyorsan árad, hogy ha olyankor valaki benn lenne, okvetlenül kinos halállal volna ki a világból, nem tudván hirtelenében kimenekülni az elzárt üregből.

Mintegy 70 ölnyre az örvényen belül kezdődnek azon szép helyek és csodaalkotások, melyek a földalatti utazót újabb és újabb bámulatra ragadják. Még a sziklafalak is, — mondja Vas, — mintha szőnyegekké volnának beborítva, melyen a szivárgó

víz kristály-üledései, mint megannyi be-szött gyémántvirágok csillognak.

Az ékes cseppkö-csoportok közül legnevezetesebbek a következők: a Sz.-Háromság-oszlopa, a kies Olymp-halom, a Török, egy férfiszóbor turbánnal fején s azon csillogó forgó. Elötte koporsó áll, s rajta zászló, kard, páncél és sisak, cseppköből képezve. E hely neve Sirbolt.

A koporsótól a patak jobb partjára ladi-kon kell átmenni, a hol Vasvára emelkedik, melynek eleje kőoszlopokkal úgy meg van rakva, hogy épületek alatt vél járni az emker. E bájos sétány végén a messze magasból egy kőszikla bocsátkozik le a vándor elé, melyről sárga, vörös és fehér cseppkö-csapok csüngenek alá, s megdöbbenve kérdi magától a szemlélő: milyen erő lehet az, mely e roppant kötömeget függve tartja?.. E lebegő szikla alatt van egy szép hajlásu magaslat, telve kellemes alkotásu fehér szobrokkal, — ez a Tündérvár.

Beljebb, ragyogó fehér domb tetején fénylik a Jupiter trónja, mely úgy tűnik fel, mintha fehér, gyémánttal hímzett bársonnyal lenne bevonva.

Tovább haladva egy természetes *kőhid* viz át a patakon, melyen tul még számos szebbnél szebb helyet találunk, minő az Apolló terme, melynek oldalain hófehér cseppkö-csapok függenek le, s ha ezeket vékony pálczával ütögetik, csodálatos kellemes hangok zengik át az egész barlangot. Innen hosszú, szűk folyosóba, s abból a tiz öl hosszú Arany-utczába érünk. Ezután van a berokadt nagy kőszikla, melyet Vulkán kemenczéjének neveznek, és ama, képiünkön (II-dik ábra) is látható görbe sziklaszál, melyet pizai toronynak neveznek.

E helyt van a barlang egyik legszélesebb (70 ölnyi) és legmagasabb ürege, hol jobbról a „Szent-Gellért“ emelkedik, tetején a 60 láb magas „Csillagvizsgáló toronnyal“, balról „Pluto lakása“ nyílik, jó ivóvízzel. Tovább a borzasztó „Munkácsi tömlöcz“ leszakadozott szikláival. Belül ezen a szomorú kinézésü Siralomház, melyet elhagyva, a Világító-torony mellett viz az út, nehéz járatu kőszirteken keresztül, melyekről egy vigyázatlan lépéssel az ember a tátongó, ismeretlen mélységekbe zuhanna alá.

Végre a Cerberushoz jut az utazó, hol a

sziklák hasadásai közt száz csurgóra szakadva csörtet a folyó a mélységbe, míg egy megközelíthetetlen lyukban végkép eltűnik. A ki még innen tovább akar menni, annak a Pluto ösvényén kell lekapaszkodni, hol egy tíz öles magasságu kőcsepegést talál, körülvéve a legtisztább vízzel telt medencétől. Tul ez oszlopon jutni le a tiszta vizü Ganymedesz-kuthoz, melyen tul semmi embernymot nem látni többé.

Vas még innen leereszkedett a pokol torkának nevezett iszonyatos mélységen keresztül egy üregbe, melyet Pokolnak nevezett el, de innen nem tudott tovább jutni semerre sem. Ezen pont a Vaskaputól 2317 ölnyre van, mihez adva a régi üreg hosszát, 750 ölet, és a mellékágakét, 1127 ölet: az egész barlang ismeretes üregei együttvéve 4194 ölnyre nyulnak el a föld gyomrában.

A ki ezeket egyszer bejárta, az tudja, mily csekélységek a parányi ember oly keserves megerőltetéssel létrehozott alkotásai a természet utánozhatlan kezének csodaműveihez képest.

Szalma-esónak.

— Egy utazó naplójából. —

(Képpel.)

Utazásomban elég alkalmam volt a világ majdnem valamennyi népeinek vízi járműveivel megismerkedni. Láttam a kivájt fátörzset, melyben az északamerikai vad indián rohanó folyamain átevez, Anglia ropant sorhajója mellett, mely a vízből mint egy ház emelkedik ki, emberek ezreit s több mint száz ágyut hord gyomrában s előállítása sokkal többbe kerül egy millió forintnál. Összehasonlítám az eszkimónak foka bőrből és jeges-medve csontjaiból egyesén összevarrt, könnyű, habokon tánczó csolnakját Amerika tiszta vasból készített hajóival; vizsgáltam a négerek lassu haladásu evezős hajóit és a kedvező szélben, feszített vitorlával haladó vitorlás, úgy mint a habokat fenséges nyugalommal metsző gözhajókat; az elsőt sebesröptü óriás madárhoz, a másodikat hatalmas halhoz lehetne hasonlítani.

Természetesen az emberi ész mindezen találmányaiban, az eszkimó bőresónakában úgy, mint Anglia óriási hajóiban, nagy művészetet találunk, csak hogy a művelt népek

lassankint a terjedő szükségek miatt gondolkodás és kísérletek által a természeti erőknek és anyagoknak célhoz vezetőbb használatára akadtak. De mindamellett találkoznak a természet még egészen miveletlen népeinek művei közt olyanok is, melyeket a legmiveltebb európai is kénytelen megbámulni.

Igy jártam én is egyszer Peruban. Limából Truxillóba akarván hajózni, benszültt szolgálmat biztam meg, szerezzen nekem egy sajkát, mely engem a vizen átszállítand; másnap reggel szolgálom jelenté, hogy igen gyors járatu „vizilovat“ fogadott számomra, s a mikor tetszik indulhatok. Ámbár nem is tudtam magamnak elképzelni, micsoda állat lehet az a „viziló“, melyen hajózni lehet, még sem kérdeztem mivoltát, nem akarván szolgálom előtt tudatlanságomat bevallani, hanem parancsoltam neki, készítse el podgyászomat s rendelje a „vizilovat“ tíz órára a kikötőhelyre.

De mily nagy volt csodálkozásom, midőn a kikötőhelyre érvén, ott semmi sajkavagy csolnak-félét nem láttam, hanem szolgálom felszólított, üljek csak fel a „vizilóra“, s ekkor láttam csak egy zergeszarvhoz hasonló valamit a hullámokon lengedezni. Egy félmeztelen bennszültt ült vagyis térdelt közepe táján (lásd a képet), ki borzasztó hosszú, két végén evezőlapáttal ellátott pózuával működött mindkét kezével. Bámulatomat még azon körülmény is növelé, hogy ezen csodálatos jármű szalmából, vagyis inkább vékony, igen hosszú nádból volt készítve; csak hogy nem bele, hanem rá kellett ülnöm.

— Hát miért nevezik ezt „vizilónak“? — kérdém a jármű tulajdonosától.

— Hát csak azért, szennor, — felelé amaz, — hogyha a hullámok magasra háganak s a tenger háborog, úgy kell rá ülni, mint a lóra, ha az ember nem akar a vízbe esni.

Ezen dolog nem igen tetszett nekem, de semmi más szállító eszköz nem lévén, kénytelen valék ráülni; szolgálom azzal vigasztalt, hogy a csolnak olynemű szalmából van készítve, mely a parafa tulajdonságával bír.

Végre elhatározám magam, és ezen csodálatos szállító eszközön szerencsésen Truxillóba értem. — —

Egy hajós, ki Madrasz városában, a koromandelli parton, egy ily csónakot nagy evezőlapátjával a távolból meglátott, uti-naplójába e következőket írta:

„Egy órákor délután láttam két megtestesült ördögöt, kik hosszú rudakkal a tenger felszínén játszottak. Adná az Isten, hogy ez ne jelentsen valami rosztat“.

A szivacs-halászok.

(Képpel.)

A szivacs, mint a természetrajzból tudjuk, összekötő kapesot képez az állat- és növényvilág közt. A tengernek ez egyszerű lakóját nagy fáradsággal szokták annak mélyéből kihalászni, s miután a reátapadt fővénytől s egyéb idegen tárgyaktól gondosan megtisztítják, vele nyereséges kereskedést üznek.

A szivacs (spongya) mint kereskedelmi cikk, nálunk nem bír oly nagy fontossággal, mint főleg Keleten, hol Mohamed tana az igazhivőknek mindennap többszöri mosakodást rendel, s különösen a szép török nők, kik napjaik nagyobb részét a fürdőkbe járással töltik, a finom szivacsos, mint náluk nélkülözhetlen szerrel, valóságos pazarlást visznek véghez s ép oly fényűzési cikknek tartják azt, mint férjeik a hosszú pipaszárazakat ékítő borostyánszopókákat.

Keleten Latakia nevű hely, a szyriai partokon, világos színű finom dohányról s kitünő szép szivacsairól egyike a legnevezetesebb helyeknek. Az ottani partlakók, mint a kiknek az imént említett két cikk képezi majdnem egyedüli keresetforrásukat, nagyobbbrészt ügyes buvárok, mert zsenge gyermek-koruktól fogva gyakorolják ezen nehéz, életveszélyes mesterséget.

Az antiochiai öbölben fekvő Ruab szigeten, a szivacs-halászat idején, augusztus és szeptember hónapokban, csak a nők és gyermekek maradnak otthon; a sziget férfinepsége könnyű bárkákon, mint képünk mutatja, szivacs-halászatra indul. Munkájok végzésére azért választják ez időszakot, mert az ottani tengerpartokat ez időtájtban nem szokták a viharok háborgatni. A sima hullámok tükrén egész csapatvitorlás sarka száll utra, mint valami sárly-sereg, és

repül oly gyorsan, oly könnyen, hogy alig látszanak a hullámokat érinteni.

A mint a kitüzött helyre érnek, kivetik a horgonyokat, s a buvárok azonnal megkezdik fáradságos munkájokat; minden előkészület, minden buvári eszköz nélkül beleugrálnak a tengerbe, s daczolnak a veszélyes elemmel. Sokáig kell a víz alatt maradniok, ugyannyira, miszerint gyakran a lélekzés visszafojtása és a megerőltetés miatt szájukon, orrukon megindul a vér. Azonban e sziget lakói a folytonos testgyakorlat által edzett, erős természettel bírnak; s nemsokára kiheverik a szenvedett fáradalmakat és kimerülést.

Ha gazdag zsákmánnyal térnek vissza, a kihalászott szivacsot rögtön becserélik gabnáért, zsiradékért, olajért, öltönydarabokért és élelmiszerekért stb. És így a szivacs azután csak másodkézből kerül a francia és olasz kereskedők kezére. Így történik, hogy a szivacs-halászok, ha még oly gazdag eredmény jutalmazná is nehéz munkájukat, pénzt soha sem kapnak, s köztök a leggazdagabbnak is alig van 100 piastere; különben életmódjuk oly egyszerű, minden fényűzéstől és pazarlástól ment, miszerint tán nem is tudnának nagyobb pénzüsszegekkel mit csinálni.

Míg a férfiak a tenger fenekét bejárják, addig a nők a dohánynyal dolgoznak. Ha a szivacs-halászás szerencsésen végbement, a bárkások visszatérnek családjaik körébe, s ha az eredmény jól ütött ki, vígalmakat is rendeznek. Téltre biztos helyre elrakják esolnakjaikat, éléskamrájukat jól felszerelik a szivacsért becserélt élelmiszerekkel, s aztán békésen üldögélnek a tűzhely körül, kitünő dohányuk kellemes, illatos füstje mellett, — nem is gondolnak rá, hogy a jövő évben ismét ugyanazon nehéz, életveszélyes munkával kell megszerezniök élet-szükségleteiket.

Gelimér.

— Történeti rajz. —

O. K. után *Pethes Géza, Aladár.*

Midőn Gelimér, az utolsó vandal király, Belizártól az ütközetben megveretett, s nagy és virágzó tartományát elveszítette,

s a minden oldalról hozzáférhetlen meredek sziklakkal körülvett, Numidiában fekvő papuai várba vonult, melyet a mók laktak, — elküldötte Belizár a heruli Pharast, hogy lovasságával a hegyet körülvegye. Az ellen hosszú ideig hősileg daczolt az ostrommal olyannyira, hogy Pharas a sok nehézség miatt nyugtalankodni kezdett, melyekhez még a hideg tél is járult, s feltette magában, hogy az erősséget egy merész támadással beveszi, legfőképp mivel azt vélte, hogy a mók Gelimér iránti hűsége nem igen szilárd lábon áll. De csalatkozott, mert ezek a felmenőkre nagy köveket hengerítettek, mi a seregben roppant károkat okozott; végre Pharas maga is belátta, hogy a rohanások soha sem fognak sikerülni. Tehát csak azt remélhette, hogy a királyt és kevés hőseit az éhség fogja megadásra kényszeríteni, míg végre elunván a hosszas táborozást, Gelimérhez következő levelet irt:

„Én is oly tanulatlan barbár vagyok, mint te, a tudományokban is tanulatlan vagyok, hanem a mit mint ember érzek, azt neked megírom. Hogy van az, Gelimér, hogy tenmagadat a tieddel együtt a legnagyobb nyomoruságba döntöd, csupán azért, hogy másnak ne kelljen engedelmeskedned, de azt nem gondolod meg, hogy a nyomorult mókoknak teszesz szolgálatot, mert tőlök függ szerencséd és életed. Sokkal jobb volna, ha átadnád magad a császárnak, ki téged becsül s egy gazdag tartományyal akar megajándékozni. Türed békén sorsodat, mert férfhoz illik szerencsét és szerencsétlenséget egyaránt viselni. Hogy szavaim igazak, arról jót fog állani Belizár, ki mindent, mit itt neked mondok, szívesen magára vállal.“

A mint Gelimér ezen levelet megkapta, elkezdett könyezni s azt felelte rá, hogy: soha sem akarja magát egy igazságtalan ellenségnek alávetni, ki, bár sem szó, sem tett által meg nem sértette, oly nyomorúvá tette őt. Hanem — így fejezte be levelét — engedj Pharas egy kérést s küldj egy lantot, kenyeret és szivacsot.

Ezen kérésen Pharas nagyon csodálkozott, mivel jelentését nem tudta, mignem a levélvivő megmagyarázta: „Gelimér kenyeret kér, mivel olyat még azóta nem látott, mióta a papuai sziklára lépett; egy szí-

vacsra van szüksége, mivel egyik szemére a sok sirástól megvakult, s lant után sováro, hogy lantja mellett nyomoruságát eldallohassa.“

Ekkor Pharas szivét szomorúság fogta el, midőn az emberi nagyság mulékonysága jutott eszébe, és teljesítette a szerencsétlen király kérelmét, de mindig szorosabban és szorosabban elzárta a papuai sziklához vezető bejárásokat.

Még három hó mult el ezután; a télnek vége közeledett, s Gelimérnek bátorsága még most is rendithetlen volt, hanem állandósága számtalanszor megkísértetett.

Egyszer egy mór nő kevés gabonából, mely félig volt megörölve, kalácsot készített, s a mók szokása szerint meleg hamuba dugta. A tűz mellett két fiu ült, az egyik Gelimérnek unokaöccse volt, a másik pedig az említett asszony fia, mindketten éhesek voltak s esengve várták a pillanatot, midőn a kalács meg lesz sülvé. Midőn ez megtörtént, a vandál fiu hamarjában rádőlt, elkapta s oly tüzesen, a mint a hamuból kivette, dugta szájába, s le akarta nyelni, de a mór fiu társát hajánál megragadta, s erős ütlegek után elvette tőle a kalácsot. Ezen látvány annyira megragadta Gelimért, hogy nem tudta magát visszatartóztatni, s Pharashoz következő levelet irt:

„Hasztalan a sors ellenében küzdeni, e sorsot többé kiállani nem bírom, — tanácsodnak engedelmeskedni akarok, Pharas, hanem gondolj arra, hogy Belizár jót álljon a császárnál azon ígéret mellett, melyet előbb nekem előadtál. Azután hőseimmel átadom magam.“

Belizár ezen hirre nagyon megörült, s azonnal egy vezért küldött Gelimérhez, ki az ő nevében megesküdött, hogy nem fogja megszegni ígéretét. A hegy tövében jöttek össze s együtt utaztak Karthagóba. Midőn őt ott Belizár elfogadta, Gelimér hangos kacajjal lépett elébe. Többen azt vélték, hogy elméje a hosszas sanyargásoktól meggyengült, a király barátai pedig magasztalták a nagy elmének erejét, mely az emberi élet változékonyságát csak nevetségesnek találta. Ezt mindenki saját felfogása szerint magyarázza magának! Belizár a császárhoz azon örvendetes hirt küldötte,

hogy Gelimér királyt fogolyként viszi Konstantinápolyba.

Egy régi történet azonban azt mondja, miszerint Belizár a vandal királynak még azon ígéretet is tette, hogy sem kötél-, sem lánczczal nem akarja őt fogolylyá tenni. Gelimér bizván ezen szavakban, megadta magát, hanem Belizár egy ezüst lánczczal kötöztette meg és úgy adta át a császárnak. Ezen méltatlanságon Gelimér boszankodott, — mindazáltal csak Jusztinián császár vette le kezéről a lánczot bizanczi palotájában.

Ez volt Gelimér birodalmának és uralkodásának vége. Nehány hónap után a vandálok uralma megdőlt, s egy nemzet örökre eltűnt a föld színéről. Semmi, még egyetlen nyom, egyetlen emlék sem maradt meg régi nagyságukból.

Belizár Gelimérrel és a többi fogolylyal szerencsésen érkezett Bizanczba, hol nagy tisztelettel fogadtatott. Mint valaha a római hősöknek a régi városban, neki is diadalmenetet rendeztek, melyben Gelimér s rokonai és a többi vandal nemesek foglyok gyanánt lépdeltek. A mint Gelimér a circusba lépett s a nézőket és trónusán a császárt meglátta, sem nem könyezett, sem nem árulta el fájalmát sohajokkal, — hanem folytonosan ezen szavakat hangoztatta: „Hiuságok hiusága, — minden hiu.“ Midőn a császári trónhoz ért, bibor köpenyét, mely eddig tagjait fődte, a császár lábaihoz tette, s Jusztinián előtt arczczal a földre kellett hajolnia. Belizár is, szintugy mint Gelimér, a császár előtt földre vetette magát.

Ezután Gelimérnek a császár Kis-Ázsiában egy tartományt ajándékozott, megengedvén, hogy hátralevő napjait a hosszú küzdelmek után ott békében tölthesse.

Adomák.

— Nagyra tartja magát. Egy kis kanászboj-tártól, ki erősen dohányozott, kérdi egy arra menő ur:

— Fiu, már te is dohányozol?

— Igen, mert nálunk a ki csak egy keveset is valamirevaló ember, az mind dohányozik.

— Kik azok a valamirevaló emberek nálatok?

— Az vagyok én, az apám, a tisztelendő ur és a kántor.

— Különös vevő. A vásáron egy tolvajt vet észre a kereskedő, midőn épen egy darab gyolcsot el akart csenni.

— Lassan koma! — kiált a kalmár, — azon az áron nem adhatom.

— Az ur lássa, — felel amaz hirtelen, — én meg másképp nem vehetem! —

— Mi az ujság? Egy vidéki uri embertől azt kérdezték Pesten a vendéglőben az ebédnél: mi az ujság a vidéken?

— Bizony, — felelé amaz egész komolyan, — nálunk is jelenleg zöld paszuly és ugorka!

— Megjött a látása. *Csizmadia*: Mit ordítasz te? semmihazi; ha oda megyek ezzel a fordító-fával, ugy elverlek abban a szurdékban, hogy — mi bajod?

Inas: Jaj nekem! mester uram, megvakultam!

Csizmadia: Mit beszélsz? hiszen most adtad ide a 12 numerás kaptafát, még akkor jól láttál; hát mit nem látsz?

Inas: Azt mondja a mesterné asszonyom, hogy írósvajat kent a kenyeremre, és én nem látom rajta! —

Csizmadia, nagyot nevetve: Hallod-e asszony! Adj ennek a semmirekellőnek abból a kenyerek sajtából, hadd lásson.

Inas: Mester uram, mester uram! Megjött a látásom, még pedig olyan erős ám, hogy a sajt-szeleten keresztül látok — olvasni is.

Krónika.

— A közelgő szünidő alkalmából azon előfizetőinket, kik az iskolai év bevégezte után vagy hazamennek, vagy tartózkodási helyöket megváltoztatják, arra figyelmeztetjük, hogy *új lakhelyöket, az utolsó póstával együtt*, idejekorán jelentsék be a „*Kis Vasárnapi Ujság*“ kiadóhivatalánál (egyetem-utca 4. sz.), miszerint lapjok pontos szétküldése iránt kellőleg intézkedni lehessen.

— **Egy védangyal.** Mint fájdalommal tudjuk, hazánk több vidékén pusztit megint a kolera, különösen ott szedve áldozatait, hol orvosi segítség nincs kéznél. Szabolcs vármegye Aszarcz községében hatvan koleras beteg közül azonban csak három halt meg. A betegek orvoslása a következő volt: Czobel Vay Éva grófnő fölül hintőjába, naponta kétszer viz egy kosarat, megtelve orvossággal, egri borral, erősítővel, fölül tet kocsijára még egy községi előjárót, a ki őt házról hazra, a betegekhez vezet; ottan leszállnak, bemennek, orvosságot adnak, vigasztalnak és a tisztaságról gondoskodnak. És hogy a grófnő intézkedései sikeresek legyenek, tart saját költségén négy embert, a kik a tisztaságot eszköz-

lik, és ismét négy asszonyt, kik ápolják azon beteget, kiknek semmi segélyök. A felebaráti szeretet és önfeláldozás ezen példánya nem szorul elismerésre és magasztalásra.

Torony és hid. A hegyi vasutak építőmestere Széchenyi Ödön most azon terven töri fejét, hogy miként lehetne a nagy közönséget a Gellérthegyre valami új közlekedési eszközzel följuttatni. A tervezetésnek már van is alapja, s e szerint a Rudas-fürdő mellett egy 60 öl magas torony építtetnék, melytől aztán egy 70 öl hosszúságú hid vezetne a Gellérthegy legmagasabb pontjához. A tulajdonképeni gépezet a torony belsejében lenne, s innen gőzerő segélyével mozgatná a közlekedési eszközöket föls alá. Az egész nagy mérvben építtetnék, úgy hogy a Gellérthegyre kocsik is szállíthatnának föl. Ezen nagyon életrevaló eszme megvalósítása nagyon kívánatos, mert akkor remélhető, hogy a Gellérthegy a legszebb villák helye leend, s a mostan a hegy oldalán találtató viskók egészen eltűnnek.

— **Nagy szerencsétlenség.** Szombaton, július 12-én, a Péterváradon állomásozó Allemann- és Corinini-gyalogezredek tisztjei közös nyári kirándulást rendeztek Kamenitzba, honnan az igen népes társaság esti kilencz óra tájban két nagy esónakon tért vissza a városba. Az első esónakban a családok tisztjei ültek nejeikkel és gyermekeikkel. A társaság a legjobb kedvben volt, midőn a sebes víz egyszerre egy esónakot az újvidéki oldalról a pétervárad oldalra sodort, hol a hajóhid közelében a esónak egy horgonyláncba ütközött s egyszerre fölfordult. Huszonnyolcz ember esett az épen itt igen rohamos vízbe. A tisztjei nagyjából része s a nők közül néhányan szerencsésen megmenekültek. De egy százados és neje, továbbá egy másik századosnak két nagy lánya, kik közül az egyik menyasszony volt, összesen pedig nyolczan a vízben felték halálukat. A szerencsétlenség oka a kormányt kezelő tiszt ügyetlensége volt.

— **Ő jön!** vagyis inkább: ők jönnek! Kik? ők, a nevezetes lények, a kik még kánikulában is bundát viselnek, — nem ugyan azért, mintha különben fázának, hanem mert bundájokat nem vethetik le, oda lévén ez növe testökhöz, vagyis inkább testökből nővén ki. De hát kicsodák ők? Nem mások, mint ama híres orosz „erdei vadember“ és az ő reményteljes fiacskája, a kikiről már lapunk 24-dik számában emlékeztünk, s kik tetőtől talpig be vannak növe hosszú és sűrű szőrrel. Most bundás-voltukat arra használják fel, hogy beutazzák a nagyobb városokat és pénzért mutogatják magukat; így jönnek le Pestre is, hol augusztus hó 4-től kezdve egy ideig a redoutban leznek láthatók. Tehát a „kétfejű csalóány“ után — két valóságos mumus!

— **A következő sorokat vette a „Hon“:** Mily vakmerő tolvajoknak vagyunk kitéve Pest Ferenccváros részében, mutatja a következő eset,

mely rajtam szombaton, a templomtér 2. számú házában, lakásomon történt. Éjjeli 12 óra után három tolvaj tört be szobám egyik ablakán. Egyik kezében égő gyertyát tartva, felkutaták egész szobámat, a nélkül, hogy figyelembe vettek volna, holott feszülten kísértem minden lépteiket. Magam valék; első pillanatra megdöbbentem s megíöntolva a bekövetkező esélyeket, visszatartottam magam, midőn azonban a legértékesebb vagyonomhoz nyultak, az elszántság bennem jóval felülhágott, s gyertyatartómat megragadva az egyik tolvaj felé dobám. S ők megriadva ezen tettemen, egy pillanat — és elillantak.

— **Bécsben a hitelintézetnél** egy nő több ezer forintot vett ki. A folyosón újra átolvasván a kapott összeget, egy ismeretlen hozzá ugrott és egy ezres bankjegyet ki akart ragadni a kezéből. Mialatt a nő ezen egyénnel viaskodott, egy másik két darab ezrest kapott el tőle, mire mindkét rabló futásnak eredt; a nő által ütött zajra azonban azonnal elfogattak. A rendőrségnél átmotóztattak, de már ekkor a rablott pénz nem volt náluk, tehát valószínűleg utközben eldobták vagy egy czinkostársuknak adták át. A rablóknál 61 font sterlinget, egy 50 frankos bankjegyet és egy kis összeg apró pénzt találtak. Kiletükről megtagadnak minden felvilágosítást, csak azt állítják, hogy newyorki és philadelphiai „urak“, és egy szót sem akartak németül érteni.

— **Egy pesti keztyüs** egy este valamivel tovább mulatott a koresmában mint talán neje szeretni szokta, mert szétoszolván a társaság, keztyüsünk félt haza menni, hanem egész éjjel az utczákon kóborolt, reggel felé pedig feleségére gondolva, annyira megszállta a rémület, hogy eltökélte magában soha többé vissza nem térni, és a halál karjai között keresni biztos menedéket az ott rá váró Kukliné prédikációi elől. Egy hordárral tehát hazaküldé óráját s gyűrűit, az ugynevezett Corsókávéház előtt Budára közlekedő propellerre szállt, és mikor a hajó körülbelül a Duna közepére ért, kalapját, melybe egy nevet és lakását tartalmazó levélke volt letéve, hátrahagyva a folyóba ugrott. A propeller legénységének sikerült azonban az öngyilkost kimenteni, kit a pesti kapitányság azóta bizonyosan már megint gyengéd neje karjai közé vezetett vissza.

— **Nagy tűzvész** dühöngött e hó 12-én Mocsonyokon, mely 162 házat pusztított el; fájdalom, három gyermek is esett a lángoknak áldozatul. A nyitrai önkényes tűzoltócsapat 17 embere és a czabai tűzoltók közül 32-en megjelentek a helyszínen és bámulatos kitartással sikerült nekik a dühöngő elemet éjtől tájban leküzdeni. A tűz még másnap is pusztított, míg egy esendes eső azt teljesen el nem oltotta. Két szilárdabb épület kivételével minden elégett. — Számos család e bal eset által koldusbotra jutot.

Talányok.

1) — Rosenmeyer Lajostól. —

Lóugrás szerint megfejtendő, a vastag E betűn kezdve. — E sakkfeladvány szövege egy szójártvény, mely ismét megfejtendő.

lok;	ú-	be-	tü-	hang-	ne-	itt	ál-
dik	be-	Ha	nak	tüm	ből	zö-	vét
fi-	ná-	gé-	gyik	res-	pod.	lok,	ki-
öt	so-	hi-	Ka-	nek	in-	meg-	i-
hasz-	fér-	e-	sé-	tár-	mat	ha-	Leg-
má-	szén	gyát	tom	gyod:	le-	kább	fel-
Egy	nak	E-	pe-	ré-	ta-	E-	led;
gé-	dig	led,	los-	gyip-	Ha	cse-	asz-

2) — Steiner Daviddól. —

2. 3. 4. 5. 6. Elefántnak jellemző éke.
 1. 2. 6. Teszi a bősziült állat mérge.
 7. 10. 9. Embereknek lakóhelye,
 12. 8. 6. Ez pedig testöknek része.
 11. 5. 3. 4. Kicsinek mindig ellentéte.
 1—12. Szeretet ég iránta a
 Jó hazafinak keblébe!

— Jehn Vilmostól. —

3)	4)	5)	
t	g	l	SZ
t y	i at	a	É

6) — Bogdanfi Lajostól. —

H-val télen szokott lenni,
 Földet kietlenné teszi;
T-vel pedig vizet tenne,
 Ha nagy, hajó is van benne.
S-sel, ha ételbe teszed,
 Ez jobb ízű lesz, azt nyered.
J-vel — ilyenek legyetek,
 Majd szüléitek szeretnek.
I-lél nemes, büszke állat,
 Toporzékol, gyorsan vágtat.
 Hogyha csak magában veszed,
 Ujnak biz nem nevezheted.

7) — Bogdanfi Ödöntől. —

Igen hasznos gyógyszer a 11. 12. 3. 3. 12.
 Lányneveknek egyike 12. 3. 3. 12.
 A sebekre teszik ezt: 9. 10.
 Egy fának meg ez a neve: 3. 8. 9. 10.
 Emberben sokszor megrándul — 4. 3.
 Az érczeknek egyike a 5. 6. 9. 3.
 Kutya szokta ezt tenni: 11. 12. 10.
 Csak ezzel ölekezünk: 7. 12. 10.
 Harangszókor jusson eszedbe az 9. 11. 12.
 Kedves lapod szerkesztője 1—12.

Megfejtési határidő **augusztus hó 20-dika.**

A 24-ik számban foglalt talányok megfejtése:

- 1) A számár hátára pattan,
 Nyirfa-gerely van kezében,
 Így ront Bercezi az ellenre,
 S ez megijed szörnyüképen.
 Ott fehérlik a vizparton
 Fehér serge a libáknak, —
 A midón a hős egyszerre
 A békés ellenre támad.
- 2) **Ottó.** — 3) **Nagyszombat.** — 4) **Pára.** — 5) **Körte.**
 — 6) **Fejsze.** — 7) **Harmat.**
 A 25-ik sz. talányainak értelme: 1) **Hatos.** — 2) **Parducz.** — 3) **Iron.** — 4) **Garan.** — 5) **Beniczky Irma.**

A 26-ik sz. talányainak megfejtése: 1) **Borsó.** — 2) **Ellenség.** — 3) **Nagy ur.** — 4) **Keresztény.** — 5) **Kis kate.** — 6) **Szentharomság.** — 7) **Kétszínű.** — 8) **Péncz.** — 9) **Kántor.** — 10) **Sátoralja-Ujhely.**

A 27-ik számban közlött talányok értelme: 1) **Napraforgó.** — 2) **Tanuló.** — 3) **Huszt.** — 4) **Megyes.** — 5) **Kolozsvár.** — 6) **Féltékeny.** 7) **Ellenfél.**

A megfejtéseket beküldték: Lukács Béla, Wladár Vilma, Rosenmeyer Frida és Szidónia, Bodó Péter és János, Erős Juliska, Danilovics Mari és Erzsike, Steiner Dávid, Orosz Miklós, Bubreg Ilona, Teleki Sándor és László, Orosz Tamás és Ferencz, ifj. Bellaágh Imre, Kéler Sarolta, Sréter Róza, Klobusiczky Erzsike, Fiedler József, Fiedler Janka, Fiedler Etelka, Kovács Ilka, Piacsek Béla, Ferenczy Jolán, Szücs Lujza, Kuliffay Lajos és Bella, Policzer József, Zagyva Janka, Magyar Irén, Greiner Etela és Irén, Glück Adi, Majoros Elemér, Ilonka és Bella, Szücs Emma, Szücs Béla, Ferenczy Zoltán, Ferenczy Ida, Epstein Vilmos, N. Sándor, Steiner Nina, Fűredy Hedvig.

A jutalmakat sorshuzás utján elnyerték: Danilovics Mari és Erzsike, Magyar Irén, Epstein Vilmos.

TARTALOM.

Tanév végén. Vers. — A kísértés. Elbeszélés. — A testvér sirja. Rege. — Pusztal-lak. Vers. — Az aggteleki barlang. (Két képpel.) — Szalma-csónak. — (Képpel.) — A szivacs-halászkok. (Képpel) — Gelimér. (Történeti rajz.) — Adomák. — Krónika. — Talányok.

Figyelmeztetés. A szerkesztőség számára küldendő levelek ekkép címezendők: **A „Kis Vasárnapi Ujság” szerkesztőségének. Pest, egyetem-utca 4. sz.**

Felelős szerkesztő **K. Beniczky Irma.**